

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ : การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรที่ได้รับ
การส่งเสริมการเกษตรจากศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยลึก
อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อผู้เขียน

นายณรงค์ บุญแก้ว

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์คุณหญิง ลำปาง	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป กชศิลา	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฐิน ศรีมงคล	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.ไพบูลย์ สุทธิสุภา	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงด้านข้อมูลพื้นฐานทั่วไป
ด้านบุคคล เศรษฐกิจและสังคม ความต้องการ ปัญหา และข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่ได้รับจาก
การส่งเสริมอาชีพการเกษตรของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยลึก เพื่อจะได้แนวทางในการ
พัฒนาที่ถูกต้องและตรงกับความต้องการของเกษตรกร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ เกษตรกรที่เป็นสมาชิกของศูนย์พัฒนา
โครงการหลวงห้วยลึก ทั้งหมด 164 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ ในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล
โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต มัชฌิมฐาน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

จากผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นชาวเขาเผ่าม้ง และเกษตรกรมีอายุ
เฉลี่ย 38.27 ปี การศึกษาส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวนสมาชิกของครอบครัว
เฉลี่ย 6.58 คน การถือครองพื้นที่ทำกินเฉลี่ยครอบครัวละ 5.8 ไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่อพยพมาจาก
หลากหลายพื้นที่ ทั้งจากภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการได้รับการส่งเสริมอาชีพ

การเกษตร เกษตรกรได้รับการส่งเสริมจากโครงการหลวงเป็นส่วนใหญ่ และได้รับการส่งเสริมมากกว่าหนึ่งชนิด โดยการส่งเสริมอาชีพด้านการปลูกผักเมืองหนาวมากที่สุด ด้านข้อมูลข่าวสาร การเกษตร ได้รับจากเจ้าหน้าที่โครงการหลวงและจากเจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่น ๆ มากตามลำดับ แหล่งปัจจัยการผลิตได้รับจากโครงการหลวงและหาซื้อเองจากพ่อค้าทั่วไป ด้านรายได้เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ย 29,932 บาทต่อครอบครัว

ผลจากการส่งเสริมอาชีพทางการเกษตรของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยลึกในปี 2525 ถึงปี 2538 ในช่วงระยะเวลา 13 ปี พบการเปลี่ยนแปลงคือ เกษตรกรมีอายุเฉลี่ยสูงขึ้น จากเดิมอายุเฉลี่ย 34.6 ปี สูงขึ้นเป็นเฉลี่ย 38.27 ปี ระดับการศึกษาจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพิ่มมากขึ้นจากร้อยละ 23.18 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 31.5 จำนวนสมาชิกในครอบครัวยังเพิ่มขึ้นจากจำนวน 6 คน เป็น 6.58 คนต่อครอบครัว การถือครองพื้นที่ทำกินมีพื้นที่เพิ่มมากขึ้นจาก 5.05 เป็น 5.85 ไร่ต่อครอบครัว แต่จำนวนผู้ไม่มีพื้นที่ทำกินเป็นของตนเองเพิ่มขึ้น ปัจจัยการผลิตเกษตรกรได้จากโครงการหลวงเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเดิมจะได้การเก็บพันธุ์เองและซื้อจากพ่อค้า รายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากรายได้เดิม 6,172 บาทต่อปี เป็น 29,932 บาทต่อปีต่อครอบครัว ด้านการอนุรักษ์สภาพสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ เกษตรกรมีระดับของการปฏิบัติกิจกรรมเชิงอนุรักษ์บ่อยครั้งมากขึ้น

สำหรับด้านความต้องการและข้อเสนอแนะ เกษตรกรมีความพึงพอใจในชนิดและพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ที่ทางโครงการหลวงนำมาแนะนำส่งเสริม เช่น เมล็ดพันธุ์พืชผัก พันธุ์ไม้ดอก นอกจากนั้นเกษตรกรยังต้องการให้มีการจัดตั้งกลุ่มต่าง ๆ ของเกษตรกร เพื่อประโยชน์ในการผลิต ตลอดจนทั้งความต้องการให้มีการจัดสรรพื้นที่ทำการเกษตรเพิ่มมากขึ้น ต้องการให้มีการนำเทคนิคการผลิตมาฝึกอบรมเพิ่มความรู้และทักษะในการผลิต ปัจจัยการผลิตต้องการให้มีความพร้อมและสม่ำเสมอเพียงพอกับความต้องการ

ด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เกษตรกรปฏิบัติกิจกรรมการปลูกต้นไม้ และการเข้าร่วมประชุมฝึกอบรมโครงการป่าชาวบ้านในระดับแนวโน้มน้อย การให้ความร่วมมือในการขุดลอกอ่างเก็บน้ำและลำเหมือง มีการปฏิบัติในระดับแนวโน้มน้อย ด้านปัญหาอุปสรรค ปัญหาเรื่องพื้นที่ทำกินไม่เพียงพอ ขาดน้ำอุปโภคบริโภคในช่วงฤดูแล้ง ขาดการจัดระบบการใช้น้ำจากการส่งน้ำธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ

Independent Study Title : The Socio-economic Changes of Farmers under the Support of
Huayluk Royal Project Development Centre, Chiang Dao
District, Chiang Mai Province

Author : Mr. Narong Boonkaew

M.S. (Agriculture) Agricultural Extension

Examining Committee :

Assist. Prof. Dusdee Nalampang	Chairman
Assist. Prof. Prateep Kochsila	Member
Assist. Prof. Katin Srimongkol	Member
Assost. Prof. Dr. Paiboon Suthasupa	Member

Abstract

This research was aimed to study changes on general information, personal characteristics, and socio-economic aspects of farmers in Huayluk Royal Project Development Centre. Furthermore, the problems, needs and suggestions of farmers who obtained agricultural extension services from the Huayluk Centre were also investigated in order to know proper extensional work corresponding to the farmers needs.

One hundred and forty six farmers of the Huayluk Centre was studied by using questionnaire. Data analysis was done by using percentage, arithmetic mean, mode and standard deviation.

From research findings, it was found that the majority of famers was Hmong. Average age of them was 38.27 years old. Most of them were literated and had finished only from primary education. Average number of family member was 6.58. Average income was about 29,932 Bahts per family. Their farm size was 5.8 rai per family. Most of them moved from different regions of Thailand such as northern and northeastern regions. As for agricultural extension, they mainly obtained from the Royal Project. They got more than one kind of

extension crop which was mostly temperate vegetables. About agricultural information, farmers were obtained from the Royal Project extension worker and from other agencies. About production inputs, they obtained from the Royal Project and from general merchants.

From the result of the agricultural extension in Hueyluk Centre, it was revealed that general changes were found. Average age of farmers was increased from 34.6 to 38.7 years. Farmers who finished primary education was increased from 23.18 to 31.5. Average number of family member was increased from 6 to 6.58 person per family. Farm size was increased from 5.05 to 5.85 rai per family, however, landless farmers were increased. Average income was increased from 6,172 to 29,932 Bahts/year/family. As for the environmental conservation, farmers practiced conservational activity more frequently .

As regards farmer needs and suggestions, they were satisfied with animal breeds and plant varieties that Royal Project recommened such as vegetables and flower . In addition, they also needed to organize farmer group for their benefit, and they needed more farm land. They also needed more training to increase their technological knowledge and experiences .

As for environmental conservation, they actively participated in tree planting and attending more meeting concerning forestry but less participated in cleaning water resource. Farmer problems and needs were insufficiency of farm land, lack of drinking water in dry season and lack of efficient water use system from water resource.